

УДК 37.013:327.7

ІГОР БЛОЩИНСЬКИЙ, кандидат педагогічних наук, доцент
Національна академія Державної прикордонної
служби України ім. Богдана Хмельницького
Адреса: вул. Шевченко, 46, Хмельницький, 29003, Україна
E-mail: i.bloshch@gmail.com

**ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ-ПРИКОРДОННИКІВ
У ФЕДЕРАЛЬНОМУ ПРАВООХОРОННОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЦЕНТРІ США
НА ОСНОВІ ОНЛАЙН-КАМПУСУ**

АНОТАЦІЯ

У статті обґрунтовано професійну підготовку майбутніх фахівців-прикордонників у федеральному правоохоронному навчальному центрі США на основі онлайн-кампусу. Особливу увагу приділено актуальним питанням підготовки за такими навчальними модулями онлайн-кампусу (місце злочину, навчання водіння, наркотики, вогнепальна зброя, здоров'я, інтерв'ювання, слідство, правознавство, топографія, морська підготовка, персональна безпека, технічні засоби, тероризм, зупинка транспортних засобів, підготовка), що включає більше ніж 120 занять і 20 відео з різних тем. Проаналізовано викладені у мережі навчальні заняття з такої тематики: протидія тероризму; збереження місця злочину й документування; стратегія і менеджмент у випадках криз і пригод; насильство в родині; діти, які потрапили під вплив наркотиків; злочини, пов'язані з наркотиками; насильство над старими людьми; використання вогнепальної зброї; фітнес і здоровий спосіб життя; торгівля людьми; взаємодія з особами зі спеціальними потребами; оперативна робота; навички міжособистісних відносин і керування конфліктами; співбесідами і допитами; технічні засоби розслідування злочину; навички і методи розслідування; знання законів і постанов; лідерство і менеджмент; вивчення досвіду; морське правоохоронне право тощо. Крім того, представлено програми вивчення курсів «Вогнепальна зброя» і «Використання сили» за навчальними модулями онлайн-кампусу.

***Ключові слова:** майбутні фахівці-прикордонники, дистанційне навчання, федеральний правоохоронний навчальний центр США, онлайн-кампус.*

ВСТУП

Підготовка майбутніх фахівців-прикордонників має бути спрямована на забезпечення становлення цілісної особистості, цілеспрямоване виявлення і розвиток її умінь і бажання навчатися протягом усього життя. У контексті цього технології дистанційного навчання (ДН) у вищому військовому навчальному закладі сприятимуть формуванню і розвитку в майбутніх офіцерів-прикордонників здібностей до самостійних пошуків, розв'язання нестандартних творчих завдань, моделювання власної діяльності. Прикордонні відомства країн світу використовують різні Інтернет-платформи чи онлайн-кампуси для професійної підготовки персоналу. У Державній прикордонній службі України (ДПСУ) для ДН персоналу використовують інформаційну навчальну платформу MOODLE. У зв'язку з цим вивчення досвіду іноземних держав щодо підготовки прикордонників на базі Інтернет-платформ (онлайн-кампусів), а особливо Прикордонного патруля США, є надзвичайно актуальним.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета статті – обґрунтувати професійну підготовку майбутніх фахівців-прикордонників у федеральному правоохоронному навчальному центрі США на базі онлайн-кампусу.

ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У багатьох дослідженнях зарубіжних та українських авторів розглядається підготовка фахівців у навчальних закладах США. Це праці таких науковців як: С. Комкової [2], А. Кузьмінського [3], А. Некрасова [4], Р. Шарана [5], Б. Шуневича [6] та інших. Оскільки США – це країна з багаторічним досвідом реформування системи правоохоронних органів, тому вимоги сьогодення зумовили створення низки спеціалізованих освітніх інформаційних порталів і навчальних платформ для підготовки персоналу правоохоронних служб. Наукові дослідження, що стосуються вивчення особливостей професійної підготовки фахівців правоохоронних служб США на базі онлайн-кампусів у сучасній педагогічній науці залишаються поза увагою. Для досягнення мети дослідження було використано комплекс методів: теоретичні методи аналізу, синтезу, узагальнення, систематизації теоретичного та практичного матеріалу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Міжнародне співробітництво прикордонних відомств перебуває на новому етапі розвитку у зв'язку зі зростанням масштабів незаконної міграції, контрабанди товарів, торгівлі людьми, зброєю та інших видів транскордонної злочинності. Особливої уваги заслуговує досвід співпраці ДПСУ з урядом США у питаннях підготовки фахівців-прикордонників. У результаті цього до 2015 року реалізовано шість проектів міжнародної технічної допомоги у сфері запобігання розповсюдженню ядерних та інших радіоактивних матеріалів, зброї масового знищення (ЗМЗ) у рамках програм «Друга лінія захисту», «Запобігання розповсюдженню ЗМЗ». Це дало можливість: отримати сучасні системи радіаційного контролю (прилади радіаційного контролю, технічні засоби охорони кордону, автомобільну техніку) і випробувати комплекси виявлення ядерних та радіоактивних матеріалів; підвищити потенціал підрозділів охорони державного кордону в зоні ЧАЕС та україно-російської ділянки кордону й оснастити засобами захисту й портативними приладами радіаційного контролю навчальні заклади ДПСУ.

Дослідження, проведені наприкінці 1960-х років, показали нагальну потребу високоякісної, економічно ефективної підготовки співробітників Федеральних правоохоронних органів США професійними викладачами з використанням сучасних засобів навчання. З огляду на це, у травні 1975 року для підготовки майбутніх прикордонників було обрано колишню військово-морську базу Глінко (штат Джорджія). Влітку 1975 року вона була перейменована у федеральний правоохоронний навчальний центр (FLETC). База Глінко містила територію штаб-квартири та головний центр FLETC, і за ці роки підпорядковувала навчальні центри: Артижіа (Нью-Мексико), Чарлстон (Південна Кароліна), Челтнем (Мериленд) і Габарон (Ботсвана) [9]. 2003 року FLETC був формально переданий Міністерством фінансів до Міністерства національної безпеки (МНБ). Основними управліннями, які входять до МНБ США, є: головне управління (секретаріат) міністра, управління охорони кордону та безпеки перевезень, управління з підготовки і дій (реагування) у надзвичайних ситуаціях, управління аналізу інформації та внутрішньої безпеки, науково-технічне управління, адміністративне управління, служба з питань громадянства та імміграції, берегова охорона та служба безпеки [1, с. 308].

Управління охорони кордону та безпеки перевезень охороняє прикордонні і транспортні системи й посилює імміграційні закони. До його складу входять такі служби: безпеки транспортних перевезень, митної та прикордонної безпеки, митної та імміграційної поліції. Це управління здійснює нагляд за прикордонним контролем, включаючи візову політику, імміграцію, в'їзд / виїзд із суміжних країн і перевезення будь-яких товарів [1, с. 311]. Академія початкової підготовки служби митного та прикордонного контролю розташована у Глінко (Джорджія). Програма підготовки (тривалість 89 днів) сфокусована на оперативній ефективності поліпшених правоохоронних засобів і тактиці та посилення можливостей гарантування безпеки кордону й запобігання тероризму. Підготовка фахівців передбачає 105 годин практичного навчання. Новобранці повинні здати сім тестів із практичного виконання вправ, вісім письмових екзаменів і двадцять три практичні вправи [12].

Нові ж агенти прикордонного патруля навчаються в академії прикордонного патруля служби митного та прикордонного контролю в Артижі (Нью-Мексико). Після зарахування до академії майбутній агент вивчає (тривалість 58 днів) предмети професійної та практичної підготовки для того, щоб бути готовим виконувати такі прикордонні операції: патрульні операції вздовж кордону, операції щодо виявлення будь-яких порушень на кордоні, перевірку транспорту, повітряні операції, морський патруль, патрулі на конях і велосипедах, операції з перехоплення наркотиків [1, с. 346]. Для того, щоб розпочати службу в прикордонному патрулі, особа повинна мати менше 40 років, бути громадянином США, бути здатною вивчити іспанську мову та пройти повне медичне обстеження [10].

Навчальний план в академії прикордонного патруля розділено на п'ять напрямів: вивчення законодавства; вогнева підготовка; використання сили; навчання водіння; професійна програма навчання іспанської мови [7]. Однак, зважаючи на неодноразові скорочення бюджету і зростаючий попит на навчання, агентство почало досліджувати потенціал ДН. 2002 року була реалізована пілотна програма. Сьогодні програма ДН FLETC надає доступ офіцерам і агентам до більше ніж 1700 розроблених курсів щодо розвитку бізнес-навичок, менеджменту, спілкування і технологій, а також 35 окремо замовлених курсів із питань щодо електронних злочинів, ДНК, пошуку транспортного засобу і дорожних контрольно-пропускних пунктів. Агентство розробило шаблони HTML та електронну систему підтримки експертів у предметній галузі щодо розробки матеріалу для його використання у мережі. Частка відібраних елементів змісту підготовки FLETC збільшується на 200 годин навчального плану щороку. Програма FLETC, інформаційна мережа МНБ і Blackboard Learn (віртуальна навчальна система) недавно підтримали ініціативу створення навчального онлайн-кампусу. Його мета полягає в тому, щоб підготувати співробітників правоохоронних органів по всій країні. До кінця другого кварталу 2015 року в них буде приблизно 102 модулі комп'ютерного навчання. Це допоможе організувати важливу частину навчання з підсумковим тестуванням пройденого модуля і вручити сертифікати про завершення навчання в FLETC [11].

Актуальними питаннями підготовки за навчальними модулями онлайн-кампусу є такі: місце злочину (9 модулів), навчання водіння (2 модулі), наркотики (1 модуль), вогнепальна зброя (4 модулі), здоров'я (10 модулів), інтерв'ювання (2 модулі), слідство (21 модуль), правознавство (25 модулів), топографія (7 модулів), морська підготовка (4 модулі), персональна безпека (4 модулі), технічні засоби (6 модулів), тероризм (1 модуль), зупинка транспортних засобів (1 модуль), підготовка (4 модулі). Онлайн-кампус постійно доступний для всіх співробітників правоохоронних

органів. Він є безпечним сайтом, що надає підготовку тільки для агентів правоохоронних органів і, у деяких випадках, приватних осіб, які виконують допоміжні ролі. Приватні особи належним чином перевіряються, перш ніж отримати доступ до навчання. Цей проект є динамічним середовищем. Заняття постійно переглядаються для забезпечення їх актуальності, точності на відповідність потребам співробітників правоохоронних органів. Крім того, нові заняття додаються на безперервній основі. Існує більш ніж 120 занять і 20 відео з різних тем, включаючи: судову експертизу, методи проведення співбесіди, оперативну роботу, лідерство та менеджмент, цифрові методи збору доказів [8].

Навчальні заняття, викладені у мережі, включають: протидію тероризму; збереження місця злочину й документування; стратегії і менеджмент у випадках криз і пригод; насильство в родині; інформацію про дітей, які потрапили під вплив наркотиків; злочини, пов'язані з наркотиками; насильство над старшими людьми, використання вогнепальної зброї; фітнес і здоровий спосіб життя; торгівлю людьми; взаємодію з особами зі спеціальними потребами; оперативну роботу; навички міжособистісних відносин і керування конфліктами; співбесіду і допити; технічні засоби розслідування злочину; навички і методи розслідування; знання законів і постанов; лідерство і менеджмент; вивчення досвіду / аналіз попередніх випадків; морське правоохоронне право [8]. Програми вивчення курсів «Вогнепальна зброя» і «Використання сили» за навчальними модулями онлайн-кампусу наведено в табл. 1.

Таблиця 1

**Програми вивчення курсів “Вогнепальна зброя” і “Використання сили”
Онлайн-кампусу FLETC**

Вогнепальна зброя		
Назва	Опис курсу	Тривалість
Правила безпечного поводження з вогнепальною зброєю і регулюючі положення	Ознайомлення майбутніх агентів, які мають вогнепальну зброю, з правилами безпечного поводження з вогнепальною зброєю і регулюючими положеннями FLETC до початку їхньої участі в стрільбах із вогнепальної зброї	1 година 30 хвилин
Безпека поводження на стрільбищі	Навчити майбутніх агентів дотримуватися правил безпеки та не допустити серйозних або смертельних травм. Агенти повинні вміти визначати необхідне обладнання для забезпечення безпеки, а також запобігати будь-яким порушенням правил безпеки, які трапляються на стрільбищі	1 година 30 хвилин
Правила безпеки поза стрільбищем	Курс призначено для допомоги майбутнім агентам засвоїти правила безпеки під час поводження з вогнепальною зброєю, з якими вони ознайомилися під час лекції	45 хвилин
Рушниця Remington Модель 870 Відео	Викладач знайомить із правилами безпеки, розбирання, повторне складання і порядок заряджання рушниці Remington Модель 870	10,5 хвилин
Травми на стрільбищі	Запобігання і визначення важкості травм або хвороб, які трапляються на стрільбищах під час навчання стрільби; надання першої медичної допомоги	45 хвилин
Використання сили		
Юридичні аспекти використання електрошокера. Відео	Викладачі правоохоронного відомства знайомлять з особливостями використання електрошокера	1 година 10 хвилин
Перцовий аерозоль	Ознайомлення майбутніх агентів з інформацією, що стосується методів і прийомів, належного поводження і надання швидкої допомоги і подальшого догляду під час арешту і/або перевезення особи або осіб, щодо яких був застосований перцовий аерозоль	1 година
Злочинці на короткому повідку	Переваги використання поліцейських собак представлено у цьому відео	1 година
Використання сили	Допомогти агентам краще зрозуміти конституційні вимоги щодо використання сили	3 години

Значна увага в підготовці прикордонників онлайн-кампусу FLETC приділяється програмі вивчення курсу «Торгівля людьми», яка представлена низкою сценаріїв і розкриває індикатори торгівлі людьми, пропонує варіанти, як їх захищати, проводити розслідування з питань торгівлі людьми. Лабораторії розвитку оперативних навичок дозволяють майбутнім агентам використовувати знання, навички й методи, отримані під час навчання, у реалістичних рольових ситуаціях. Агентів супроводжує інструктор практичної підготовки, який відповідає за керівництво стажистом протягом навчання. Якщо з'явиться проблема щодо досягнення мети сценарію, інструктор вдається до постановки питань або стверджень, щоб підштовхнути агентів до дій у правильному напрямі. Це навчання на основі сценарію створює реалізм практичних ситуацій.

ВИСНОВКИ

Впровадження і реалізація онлайн-кампусу в систему професійної підготовки майбутніх фахівців-прикордонників США розкриває значний потенціал під час застосування моделі безперервної освіти. Використання такого навчального центру онлайн дає змогу FLETC значно розширити аудиторію слухачів, наблизити навчальний процес до міжнародних стандартів освіти, зміцнити міжнародні зв'язки. Вивчення американського досвіду підготовки фахівців Прикордонного патруля США надасть можливість ДПСУ України розбудувати прикордонну інфраструктуру, дозволить зробити більш ефективною систему захисту державного кордону, впровадити нові підходи щодо підготовки персоналу, вдосконалити правову та навчально-матеріальну базу. Перспективами подальших розвідок у цьому напрямі вважаємо удосконалення методики викладання фахових дисциплін на основі використання досвіду іноземних держав.

ЛІТЕРАТУРА

1. Блощинський І. Г. Військовий переклад. Навчальний посібник. І. Г. Блощинський, В. М. Гапонова, І. А. Яремчук. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2006. – 440 с. Рекомендовано МОН України (лист № 14/18 – Г – 746 від 04.9.2006).
2. Комкова Е. Г. Новый этап американско-канадской интеграции / Е. Г. Комкова // США – Канада: экономика, политика, культура. – 2008. – № 5. – С. 15–30.
3. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / А. І. Кузьмінський – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2011. – 486 с.
4. Некрасов А. А. Пограничный контроль на путях международного сообщения : [монография] / А. А. Некрасов. – Хабаровск, 1998. – 295 с.
5. Шаран Р. В. Професійна підготовка магістрів інформаційних технологій в системі дистанційної освіти США: дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Р. В. Шаран. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2010. – 249 с.
6. Шуневич Б. І. Розвиток дистанційного навчання у вищій школі країн Європи та Північної Америки: дис... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Ін-т вищ. освіти АПН України / Б. І. Шуневич. – К., 2008. – 510 с.
7. Border Patrol Jobs. Online US Border Patrol Career and Training Headquarters. Border Patrol Academy: Courses and Curriculum [Electronic Source]. – Mode of access : <http://myborderpatroljob.com/border-patrol-academy>.
8. Federal Law Enforcement Training Center. e-FLETC Online Campus [Electronic Source]. – Mode of access : <https://www.fletc.gov/e-fletc-online-campus-0>.
9. Federal Law Enforcement Training Center. FLETC History [Electronic Source]. – Mode of access : <https://www.fletc.gov/fletc-history>.

10. Official Website of the DHS. US CBP [Electronic Source]. – Mode of access : <http://www.cbp.gov/border-security/along-us-borders>.

11. Official Website of the DHS. Homeland Security Information Network – Law Enforcement. [Electronic Source]. – Mode of access : <http://www.dhs.gov/homeland-security-information-network-hsin>.

12. Training Centers and Programs for Federal Law Enforcement Personnel. [Electronic Source]. – Mode of access : <http://www.federallawenforcement.org>.